

N:o 18.

Ank. till Riksd. kansli den 15 februari 1898, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lagar angående ändring i vissa delar af förordningarne om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad och om landsting den 21 mars 1862 samt af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Genom proposition, n:o 20, af den 5 november 1897, hvilken af båda kamrarne till lagutskottet hänvisats, har Kongl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af protokollet öfver civilärenden för nämnda dag, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

1:o) L a g

angående ändrad lydelse af § 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 14.

Kommunalstämman utser bland röstberättigade, inom kommunen bosatta män, som uppnått 25 års ålder, en ordförande och en vice ordförande för fyra år.

Ej må annan sådant uppdrag sig afsäga än embets- eller tjensteman, som af sin befattning är hindrad att uppdraget fullgöra; den som efter de fyra sistförflutna årens tjenstgöring såsom ordförande eller vice ordförande är i ordning att derifrån afgå; den som uppnått sextio års ålder; samt den som eljest uppgifver förhinder, hvilket af kommunalstämman godkännes.

Ordförande eller vice ordförande kan ej vara:

- a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;
- b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är stäld under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;
- d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjenst vidare nyttjas.

2:o L a g

angående ändrad lydelse af § 28 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att § 28 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 28.

Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke uppnått 25 års ålder, ej heller:

- a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;
- b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är stäld under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;
- d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjenst vidare nyttjas.

3:o) L a g

angående ändrad lydelse af § 7 i förordningen om landsting
den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 7 i förordningen om landsting den 21
mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 7.

För att någon till landstingsman må kunna väljas, erfordras att han
uppnått tjugufem års ålder, är inom länet boende och eger utöfva rösträtt
inom det valdistrikt, för hvilket valet sker.

Landstingsman kan ej vara:

- a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;
- b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt
lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag,
hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant för-
troende, eller den som är stäld under framtiden för brott, hvilket medför
nämnda påföljd;
- d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan
eller att i rikets tjänst vidare nyttjas.

4:o) L a g

angående ändrad lydelse af §§ 9, 11, 14 och 16 i förordningen om
kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 9, 11, 14 och 16 i förordningen om
kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skola erhålla följande
ändrade lydelse:

§ 9.

En hvar välfräjdad svensk undersåte, som är medlem af kommunen samt enligt § 40 förbunden att till densamma erlagga skatt, är med iakttagande af de närmare bestämmelser och inskränkningar, som §§ 10 och 11 innehålla, berättigad att i val af stadsfullmäktige deltaga.

Enahanda rättighet tillkommer bolag.

§ 11.

Ej må den, som för oguldna stadsutskylder häftar, i valet deltaga.

§ 14.

Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke uppnått tjugufem års ålder, ej heller:

- a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;
- b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är stäld under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;
- d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjänst vidare nyttjas.

§ 16.

Den som blifvit till fullmäktig vald må kunna uppdraget sig afsäga, om han icke är i staden eller inom dess område boende; om han är embets- eller tjänsteman och af sin befattning hindras att uppdraget fullgöra; om han uppnått sextio års ålder, tillförene i fyra år eller längre tid såsom stadsfullmäktig tjänstgjort eller eljest förmår visa hinder, som af flertalet ibland öfrige fullmäktige godkännes.

Om fullmäktig af sådan orsak varder ifrån befattningen befriad eller af tillfällig anledning afgår under den tid, för hvilken han blifvit

invalid, har på fullmäktiges anmälan magistraten att till anställande af fyllnadsval sammankalla den valkrets, af hvilken den afgångne blifvit utsedd; dock att, der icke tre eller flera ledigheter äro för särskild valkrets att återbesätta, det på fullmäktige må ankomma att låta med anmälan om fyllnadsval anstå till den tid, då allmänt val för hela hufvudstaden bör i enlighet med § 8 anställas.

Då val samtidigt skall ske af fullmäktige, bland hvilka, till följd af bestämmelserna i § 17, någon eller några skola ur tjänstgöring utträda tidigare än den eller de öfrige, skall hela det erforderliga antalet fullmäktige utses genom ett val och genom lottning inför magistraten bestämmas, hvilken eller hvilka af de valde skola utträda tidigare än den eller de öfrige; och skall i kungörelsen angående valet intagas underrättelse derom, att sådan lottning eger rum å tid, som blifvit utsatt för valförrättningens afslutande.

Vid fyllnadsval följas de för det löpande året upprättade röstlängder.

De lagändringar, som med ifrågavarande proposition åsyftas, kunna lämpligen hänföras till trenne olika grupper. Till första gruppen höra de ändringsförslag, som afse att bringa kommunallagarnes stadganden om obehörighet att mottaga deri omförmälda allmänna uppdrag i öfverensstämmelse med de i riksdagsordningens § 26 inrymda bestämmelser om disqualifikationsgrunder i fråga om riksdagsmannaskap. Andra gruppen omfattar de ändringsförslag, som åsyfta likställighet mellan Stockholm och rikets öfriga städer i fråga om bestämmelserna angående kommunal valrätt och valbarhet. Till en tredje grupp slutligen kan räknas det i propositionen innefattade förslag om ändring af § 16 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, hvilket förslag har till syfte att meddela uttrycklig föreskrift derom, att, när samtidigt skola väljas stadsfullmäktige för olika tjänstgöringstid, samtliga skola utses genom ett och samma val, samt att genom lottning inför magistraten före valförrättningens afslutande skall bestämmas, hvilken eller hvilka skola afgå tidigare än den eller de öfrige.

Hvad beträffar de särskilda ändringsförslagen, har utskottet intet att mot desamma erinra.

Sedan riksdagsordningens § 26 numera, genom Kongl. Maj:ts den 14 maj 1897 meddelade fastställelse å ett Riksdagens beslut, erhållit ändrad lydelse, måste det anses synnerligen lämpligt, att äfven åt kommunallagarnes motsvarande föreskrifter gifves en derefter afpassad förändrad

affattning; och hvad angår den ifrågasatta likställigheten emellan Stockholm och rikets öfriga städer i fråga om villkoren för kommunal valrätt och valbarhet, är Kongl. Maj:ts förslag härutinnan föranledt af en utaf 1896 års Riksdag aflåten underdånig skrifvelse.

Vidkommande slutligen de i § 16 af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 föreslagna ändringar — hvilka grunda sig å en af Stockholms stadsfullmäktige den 1 december 1896 afgifven framställning — anser utskottet det vara önskvärdt, att desamma, såsom ledande till enkelhet och reda vid val af stadsfullmäktige i Stockholm, vinna Riksdagens godkännande.

Med stöd af det anförda och under åberopande i öfrigt af hvad som innehålles uti det propositionen bifogade utdrag af protokollet öfver civilärenden för den 5 november 1897 får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må antaga de i förevarande proposition innefattade förslag till:

1:o) lag angående ändrad lydelse af § 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;

2:o) lag angående ändrad lydelse af § 28 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862;

3:o) lag angående ändrad lydelse af § 7 i förordningen om landsting den 21 mars 1862; samt

4:o) lag angående ändrad lydelse af §§ 9, 11, 14 och 16 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Stockholm den 15 februari 1898.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.